

Justizi bide oker samarra, baina sisteman bertan bere logika duena.

— Eta kolektiboarentzat berarentzat azken finean: «Sarasola bat egiaz respontsabilizatzen ote da honelako erdipurdikeriez?», galdetzen du irakurleak. «Nolatan respontsabiliza daiteke Andu Lertxundi horrelako astakeriez eta lotsagabekeriez?». Baina bai, respontsabilizatzen da. Respontsabilizatzea tokatzen zaio behintzat. Apropos honelakoxe sistema muntatzen eta desarroilatzen duenak, ezin har ditzake beretzat alderdi onak bakarrik eta dudagarrienak besteen gain deskargatu.

Bai, ez firmatzeko sistema hori oso problematiko bihurtua zegoen eta odol gaiztorik franko sortu duela, ez daukat esan beharrik, «Oh Euzkadi» jende batzuen anonimato komodo bate-tatik bere geziak disparatzeko parapeto bat besterik ez zela, uste zuen zenbaiti, respontsabilitate garbiagoak eskatzen dituen askori ere.

Dena dela, firmen arazoa, «Oh Euzkadi»ren planteamenduan, puntu txiki bat besterik ez zen. Eta kanbioak, bestelakoak eta gehiago ere, nabaritzen ziren azken aldian «Oh Euzkadi»n, planteamendu berri bila. Denborak ere aldatu egiten dira.

Hasiera batetan «Oh Euzkadi» gazte talde baten aldizkaria izan da. Baina literatur talde gazteak ari dira gehiago ere sortzen eta «Oh Euzkadi»k, beste planteamendu irekiago batzuekin, horiek bereganatzeko posibilitate haundiak litzuzkeela, uste dut, mogimendu literario gaztearen organo bilakatuz. Mereziko luke formula bat bilatzeak. Inportantea izan liteke, «Oh Euzkadi»ren etorkizunerako, baina gazteria literaturzalearen etorkizunerako batez ere. ■ *Joxe Azurmendi.*

Russell Tribunalaren ihardunaldiak

Joan den udazkenean (azaroaren 24-30etan), laugarren aldiz bildu zen Russell Tribunal, oraingoan Rotterdam-en. Auzigaia zera zen: munduko hainbat tokitan indioekin gertatzen ari omen den genozidioaz epaia ematea.

Orain arteko bileretan Tribunal honek aztertu izan dituen gaiak ere gogora ditzadan: Iparramerikarren Vietnam-go jokabidea (Estokolmo, 1967), giza eskubideak Latinamerikan (Erroma-Brusela, 1973) eta Alemaniako Errepublika Federalean (Frankfurt, 1978).

Aurten, gai orokorraren barnean, kasu jakin batzuk aukeratu dira epaigaitzat, batez ere Ameriketatik hartuak: Kolombia, Peru, Brasil, Estatu Batuak, Guatemala, Kanada, Zeelanda Berria... Estatuok ziren ustezko errudun bezala deitutakoak, indioek berek

(ehun bat testigu) zekartzaten akusazioei erantzun ziezaieten. Gobernuak ez dute, noski, erantzun: ez dira agertu ere egin, ez entzun egin dute.

Berrogei milioi amerindiarren ordezkariak hitzegin zuten, 180 kazetariren eta Tribunalaren aurrean. Amnesty International, Elizen Mundu-Kontseilua, Justitia et Pax, Europako Ekonomi Elkartearen Giza Eskubideen Batzordea, eta abar, han egon dira, behatzaile bezala. Idazle, antropologo, lege-gizon eta soziologoek osatzen zuten Tribunalala. Robert Jaulin («etnozidio» hitza asmatu eta sagaratu duen Frantziako etnologo ezaguna) ere mahaian zegoen.

Herri txikien zapalkuntzaz munduan onartuta dagoen lege-riaz baliatu da Tribunalala bere epaia emateko. Egia esan, nahiko zabalki, eta itxurakeria handiaz kasu batzutan, hainbat Estatuk bere onarpena emana die lege-agiri horiei. Estatu hauetatik batzuk Tribunalalera deituak zeuden: Brasilek (1952), Kolombiak (1959), Peruk (1960) eta abarrek aipatu urteetan onartu zuten, esate baterako, Nazio Batuetako Biltzarre Nagusiaren Nazioarteko Konbenioa (1948). Gauza beretsua gertatu da ondorengo zenbait akordiorekin.

Nazioarteko legeria honen tradizio-barnean eraman da Tribunalaren lana. Epaituak izan diren kasuak aipagarriak dira: Bolivia-ko emakume indioen antzuketara, Brasilgo indioen ezeztapena, Peru-ko multinazionalen indio-kontrako jokabidea, Hopi eta Navajo indioen kasua Estatu Batuetan, eta abar.

Estatuak eta Elizak izan dira salatuak eta kondenatuak. Haiek, behin baino gehiagotan, metaforaz ez baizik benetan, egiazko borrero direlako. Elizak, berriz, fede-zabalkundearen aitzaiz, maizegi etnozidio horretan, ohartuki nahiz oharkabean, errukide eta konplize direlako.

Hauxe da, Ameriketako indioena alegia, Mendebaldeak Aro Modernuan egin duen sarraskirik odoltsuenetako bat. ■ *J. Goia.*

Lanza de Vasto: indargabeen indarra!

Urtarrilaren 5ean hil zen Murcia-n. 80 urte zituen. Bere ize-na, Giuseppe Lanza di Trabia-Branciforte. Sizilian jaioa. Munduan zehar Lanza de Vasto bezala ezagutu dugu.

Izan ere munduan zehar bizi izan du bere bizitza: bakearen errozero! Ez dira lerro hauek haren bizitza kontatzeko. Agian irakurleari kontatu beharrik ere ez dago. Euskal Herrian ere baditu bere jarraitzaileak.

Gandhiren jarraitzaile izan da Mendebalean, haren ikasle